

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32782/klj/2023.3.24>

Білічак О. А.,

доктор юридичних наук, доцент
Посольство України в Республіці Таджикистан

Павленко М. В.,

кандидат юридичних наук, адвокат
АО «Інтайл»

ПРОБЛЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАКОРДОННИХ ДИПЛОМАТИЧНИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ (ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ РЕСПУБЛІКИ ТАДЖИКИСТАН)

Анотація. У статті на основі дослідження змісту законодавства України, кримінального процесуального кодексу республіки Таджикистан, міжнародних договорів, учасниками яких є обидві держави, проаналізовано теоретичні проблеми досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на територіях дипломатичних представництв та консульських установ України за кордоном. Визначено правові умови, за яких досудове розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території закордонної дипломатичної установи, може відбуватися за законодавством країни перебування. Акцентовано увагу на основних проблемах досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на територіях закордонних дипломатичних установ. Серед них імовірна відсутність досвіду здійснення відповідних процесуальних дій керівниками таких установ, що на практиці перешкоджатиме їх ефективному проведенню та належному закріпленню результатів із дотриманням кримінальної процесуальної форми. З найбільш значними труднощами вони можуть зіштовхнутися при провадженні таких процесуальних дій, як огляд місця події (ст. 237 КПК України) та обшук (ст. 234 КПК України).

Привернуто увагу до проблем забезпечення права особи на захист від несправедливого кримінального переслідування під час проведення відповідних слідчих (розшукових) дій. Виявлено основні недоліки національного законодавства, які перешкоджатимуть ефективному застосуванню положень кримінального процесуального кодексу України при розслідуванні злочинів, вчинених на території закордонних дипломатичних установ, серед яких недостатня урегульованість процедури початку кримінального провадження у таких випадках. Актуалізовано проблему здійснення подальших наукових розвідок, з метою напрацювання пропозицій по удосконаленню національного законодавства в сфері діяльності органів кримінального переслідування. Наголошено на необхідності доведення до дипломатичного корпусу України офіційного роз'яснення МЗС України порядку застосування ст.ст. 519–522 КПК України, з метою уникнення довільного їх тлумачення та неоднорідного використання.

Ключові слова: досудове розслідування, початок кримінального провадження, слідчі (розшукові) дії.

Bilichak O. A., Pavlenko M. V. Problems of investigation of criminal offenses committed on the territory of foreign diplomatic institutions of Ukraine (according to the legislation of the Republic of Tajikistan)

Abstract. The article, based on a study of the content of the legislation of Ukraine, the criminal procedural code of the Republic of Tajikistan, international treaties to which both states are parties, analyzes the theoretical problems of pre-trial investigation of criminal offenses committed on the territories of diplomatic missions and consular institutions of Ukraine abroad. The legal conditions under which the pre-trial investigation of criminal offenses committed on the territory of a foreign diplomatic institution can be conducted under the legislation of the host country have been determined. Attention is focused on the main problems of pre-trial investigation of criminal offenses committed on the territories of foreign diplomatic institutions. Among them, there is a probable lack of experience in the implementation of appropriate procedural actions by the heads of such institutions, which in practice will prevent their effective implementation and proper consolidation of results in compliance with the criminal procedural form. They may face the most significant difficulties when conducting

such procedural actions as inspection of the scene of the incident (Article 237 of the Criminal Code of Ukraine) and search (Article 234 of the Criminal Code of Ukraine).

Attention is drawn to the problems of ensuring a person's right to protection against unfair criminal prosecution during the relevant investigative (search) actions. The main shortcomings of the national legislation have been identified, which will prevent the effective application of the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine in the investigation of crimes committed on the territory of foreign diplomatic institutions, including the insufficient regulation of the procedure for initiating criminal proceedings in such cases. The problem of conducting further scientific investigations, with the aim of developing proposals for improving national legislation in the field of activities of criminal prosecution bodies, has been updated.

It was emphasized the need to bring to the diplomatic corps of Ukraine an official clarification of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine on the procedure for the application of Art. 519–522 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, in order to avoid their arbitrary interpretation and heterogeneous use.

Key words: *pre-trial investigation, initiation of criminal proceedings, investigative (search) actions.*

Постановка проблеми. Сучасна Україна є жертвою агресивної та несправедливої війни, що, починаючи із 2014 року, ведеться проти неї російською федерацією. Руйнація економіки, спричинена веденням на території України бойових дій, призводить до зростання безробіття та падіння рівня життя населення, і, як наслідок, його часткової маргіналізації. Неконтрольоване розповсюдження вогнепальної зброї несе прями ризики зростання злочинності. Однак одним найбільш небезпечних дестабілізуючих факторів, які негативно впливають на стан криміногенної обстановки в державі, є деструктивна діяльність спеціальних служб та організацій країни-агресора, що має на меті розпалювання міжсуспільного протистояння, розхитування внутрішньополітичної ситуації всередині держави та призводить до зростання загального числа кримінальних правопорушень. Враховуючи рівень міжнародної напруги, викликані війною, безпосереднім об'єктом розвідувально-підривних спрямувань спецслужб РФ може виступати також робота дипломатичних представництв та консульських установ України за кордоном, з метою компрометації відповідних державних інституцій задля зменшення рівня її політичної, воєнної та матеріальної підтримки з боку інших держав та наступного одержання переваг у цьому конфлікті. У такому контексті проблеми досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території закордонних дипломатичних установ України, набувають особливої ваги.

Науково-практичному аналізу проблем досудового розслідування присвячена низка праць вітчизняних фахівців, серед яких

П.Д. Біленчук, В.П. Гмирко, Ю.М. Грошевой, С.В. Давиденко, В.П. Захаров, О.В. Капліна, Є.Г. Коваленко, В.Т. Маляренко, І.В. Маринів, В.Т. Нор, М.А. Погорецький, В.Я. Тацій, С.М. Стахівський, М.Є. Шумило, О.Г. Шило та ін. Водночас незважаючи на значну кількість праць, підготовлених за відповідним напрямом, з урахуванням існуючих практичних потреб, проблеми досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв та консульських установ України за кордоном, потребують глибокого вивчення, що обумовлює **актуальність наукового дослідження**, проведеного в цій статті. Оскільки на території кожної з країн перебування діє власне національне кримінальне та кримінальне процесуальне законодавство, досудове розслідування злочинів, вчинених на території дипломатичних установ і консульських представництв України, повинно провадитися з урахуванням положень відповідних нормативних актів країни перебування та змісту ратифікованих обидвома сторонами міжнародних договорів. У цьому контексті **метою статті** є дослідження проблем правового регулювання ведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території українських закордонних установ, що відбуватиметься на основі аналізу законодавства України та республіки Таджикистан.

Основна частина. Провідними нормативними актами, що створюють правову основу співпраці та взаємодопомоги у кримінальних справах між Україною та республікою Таджикистан складають: Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивіль-

них, сімейних і кримінальних справах від 22.01.1993 р. (зі змінами, внесеними протоколом до неї від 28.03.1997 р.) [1]; Договір між Україною та Республікою Таджикистан про передачу осіб, засуджених до позбавлення волі, для подальшого відбування покарання, 2004 [2]; Кримінальний процесуальний кодекс України [3]; Кримінальний процесуальний кодекс Республіки Таджикистан [4].

Повноваження посадових осіб закордонних дипломатичних установ (далі – ЗДУ) у разі вчинення кримінального правопорушення на території дипломатичного представництва чи консульської установи за кордоном визначаються главою 41 розділу VI Кримінального процесуального кодексу України. Водночас з огляду на характер норм ст.ст. 519–523 КПК України, порядок реалізації повноважень керівника дипломатичного представництва та/або консульської установи на виконання окремих процесуальних дій при проведенні досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території ЗДУ, потребує детального вивчення з урахуванням особливостей законодавства країни перебування. Тому насамперед з'ясуємо, чи існує принципова можливість здійснення кримінального провадження за фактом кримінального правопорушення, вчиненого на території ЗДУ, за законодавством України та з урахуванням змісту міжнародних договорів та законодавства країни перебування.

Кримінальний процесуальний кодекс України у ч. 1. ст. 1 проголошує, що порядок кримінального провадження на території України визначається лише кримінальним процесуальним законодавством України [3, ст. 88]. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державний кордон України» територією України є суша, вода, надра, повітряний простір, обмежені державним кордоном [5, ст. 5]. Територією, на яку поширюється юрисдикція кримінального процесуального закону України є також територіальне море (ст. 5 Закону України «Про державний кордон України»), континентальний шельф (Конвенція ООН «Про континентальний шельф» (1958 р.) [6]. Українською територією також вважаються виключна морська (економічна зона); військові кораблі чи шлюпки, що ходять під

прапором України, незалежно від того, знаходяться вони у відкритому морі, в територіальних водах іншої держави чи іноземному порту; військові повітряні об'єкти, які знаходяться в будь-якому місці за межами повітряного простору України; невійськові кораблі чи шлюпки, що приписані до портів на території України та ходять під прапором України у відкритому морі (тобто за межами територіальних і внутрішніх вод іноземних держав); невійськові повітряні об'єкти (Конвенція Ради Європи про захист навколишнього середовища за допомогою кримінального права, Конвенція про злочини та деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна тощо) [7; 8]. Території дипломатичних представництв і консульських установ України за кордоном не перебувають під суверенітетом України, але мають спеціальний правовий режим функціонування. Так, Віденська конвенція про дипломатичні зносини (набула чинності для України 12.06.64 р.) у ч. 1 ст. 21 вказує, що держава перебування повинна або сприяти державі, що акредитує, у придбанні на своїй території, згідно зі своїми законами, приміщень, необхідних для її представництва, або надати допомогу державі, що акредитує, в отриманні приміщень будь-яким іншим шляхом. За змістом ч. 1 ст. 22 Конвенції, приміщення представництва є недоторканими. Влада держави перебування не може вступати в ці приміщення інакше, як за згодою голови представництва. Частина 3 цієї ж статті також вказує, приміщення представництва, предмети їх обстановки та інше майно, що знаходиться в них, а також засоби пересування представництва, користуються імунітетом від обшуку, ревізії, арешту та виконавчих дій [9]. Таким чином, на територіях дипломатичних представництв і консульських установ України, розташованих на землях країн-учасниць Віденської конвенції, в тому числі, у Таджикистані, діє принцип імунітету території, який означає заборону здійснення на ній слідчих дій без дозволу керівника або представництва ЗДУ.

Ч. 1 ст. 3 Кримінально-процесуального кодексу республіки Таджикистан визначено, що кримінальне провадження на її території відбувається в порядку, встановленому

цим нормативним актом. За змістом ч. 3 цієї ж статті КПК Таджикистану, застосування на території республіки кримінально-процесуального закону іноземної держави органами розслідування та судами іноземної держави або за їх дорученням відповідним (національним) органом допускається у випадках, якщо це передбачено міжнародним договором, визнаним Таджикистаном. Окрім того, ч. 1 ст. 5 КК Таджикистану вказується, що провадження у справах про злочин, вчинений іноземним громадянином або особою без громадянства на території республіки Таджикистан, ведеться відповідно до правил КПК Таджикистану. Однак за змістом ч. 2 ст. 5 вказаного нормативного акту, процесуальні дії, передбачені КПК Таджикистану, стосовно особи, яка володіє правом дипломатичної недоторканності, провадяться лише на його прохання або згоду, яку запитують через Міністерство закордонних справ Республіки Таджикистан [4]. З огляду на викладене, кримінальне правопорушення, вчинене на території дипломатичного представництва України в Таджикистан, може розслідуватися також за її внутрішнім законодавством, у разі якщо злочин вчинено особою, яка не має права дипломатичної недоторканності. Доречно зазначити, що вітчизняне законодавство не містить категоричних вимог, за якими досудове розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на територіях закордонних дипломатичних установ, здійснюється винятково за КПК України. Отже, можливості застосування кримінального процесуального законодавства країни акредитування у таких випадках не виключені, що також впливає з аналізу положень ст.ст. 7, 8 КК України. Зокрема за змістом ч. 1 ст. 7 КК України, громадяни України або особи без громадянства, що постійно проживають в Україні та які вчинили кримінальні правопорушення за її межами, підлягають відповідальності за КК України, якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Така норма повинна застосовуватися з урахуванням положень абз. 11 ст. 1 Закону України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року, який стверджує, що безперервне

проживання на території України – проживання в Україні особи, якщо її разовий виїзд за кордон у приватних справах не перевищував 90 днів, а в сумі за рік – 180 днів. Не є порушенням вимоги про безперервне проживання виїзд особи за кордон у службове відрядження, на навчання, у відпустку, на лікування за рекомендацією відповідного медичного закладу або зміна особою місця проживання на території України [10]. Таким чином, кримінальне переслідування відносно громадянина України або особи без громадянства, яка має посвідку на постійне місце проживання в Україні (пункт 17 частини першої статті 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства») [11, ст. 179], у разі вчинення ними кримінального правопорушення на території дипломатичного представництва та/або консульської установи України за кордоном також може здійснюватися за законодавством країни перебування, якщо:

- інше не передбачено міжнародним договором;

- такі особи не володіють дипломатичним статусом або перебувають поза межами України понад 180 днів на рік (за винятком випадків, встановлених абз. 11 ст. 1 Закону України «Про громадянство України»).

Прикметно, що до кримінальної відповідальності за вчинення кримінального правопорушення за кордоном (в тому числі на території закордонного дипломатичного представництва чи консульської установи України), згідно ст. 8 КК України, можуть бути притягнутими іноземці та особи без громадянства за умови:

- коли таке передбачено міжнародним договором;

- вони такі особи вчинили передбачені КК України тяжкі або особливо тяжкі злочини проти прав і свобод громадян України або інтересів України;

- якщо іноземці та особи без громадянства, що не проживають постійно на території України, вчинили у співучасті з службовими особами, що є громадянами України, будь-яке кримінальне правопорушення, передбачене у статтях 368, 368-3, 368-4, 369-2 КК України, або якщо вони пропонували, обіцяли, нада-

вали неправомірну вигоду таким службовим особам, або приймали пропозицію, обіцянку неправомірної вигоди чи одержали від них таку вигоду [3, ст. 88].

Ураховуючи прогалини та неструктурованість національного законодавства, яким регламентується порядок ведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на територіях закордонних дипломатичних установ, на практиці може постати питання, якими повинні бути дії керівника дипломатичного представництва або консульської установи після того, як ним особисто чи з будь-яких інших джерел виявлено факт вчинення кримінального правопорушення, відповідальність за яке встановлена КК України, на території очолюваного ним представництва/установи. Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 519 КПК України службовими особами, уповноваженими на вчинення процесуальних дій, є керівник дипломатичного представництва чи консульської установи України або визначена ним службова особа. Відповідно ч. 2 цієї статті, керівник дипломатичного представництва чи консульської установи України зобов'язаний призначити іншу службову особу, уповноважену на вчинення процесуальних дій, якщо він є потерпілим внаслідок вчинення відповідного кримінального правопорушення.

Правовий статус керівника дипломатичного представництва та/чи консульської установи України визначається законами України «Про дипломатичну службу», «Про державну службу». Відповідно до ч. 2 ст. 30 Закону України «Про дипломатичну службу» її працівники в період довготермінового відрядження повинні поважати закони, правила і традиції країни перебування, здійснювати покладені на них завдання, гідно представляти Україну [12, ст. 219]. Ч. 1 ст. 520 КПК України вказує на обов'язок керівника дипломатичного представництва або консульської установи щодо вчинення певних процесуальних дій після того, як йому із певного джерела або внаслідок самостійного виявлення стали відомими обставини про вчинення кримінального правопорушення на території дипломатичного представництва або консульської установи. Керівник дипломатичного представництва

або консульської установи України за кордоном, або уповноважені ними особи не наділені правом внесення відомостей про факт вчиненого кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Слід зазначити, що на протигагу цьому, законодавство Таджикистану надає главам своїх дипломатичних представництв та консульських установ повноваження на порушення кримінальних справ (ст. 40 КПК Таджикистану) та проведення невідкладних слідчих дій у кримінальних справах про злочини, вчинені в межах територій цих представництв та установ (ст. 146 КПК Таджикистану) [4].

Ст. 214 КПК України регламентує порядок реєстрації кримінального провадження. Відповідними процесуальними повноваженнями наділяється слідчий, дізнавач, прокурор. З урахуванням викладеного, про факт вчинення на території дипломатичного представництва або консульської установи кримінального порушення керівник мусить повідомити Міністерство закордонних справ України, уповноважені посадові особи якого прийматимуть відповідне рішення і передаватимуть інформацію за належністю. На наш погляд, у даному випадку порядок дій керівника закордонної дипломатичної установи, як мінімум, повинен регламентуватися нормами відповідних відомчих інструкцій. Водночас визначений законом кримінальний процесуальним законом порядок початку кримінального провадження, у разі вчинення кримінального правопорушення на території ЗДУ, фактично унеможлиблює проведення низки відповідних процесуальних дій, визначених ст. 520 КПК України.

П. 1 ч. 2 ст. 520 КПК України наділяє керівника дипломатичного представництва та консульської установи на здійснення тимчасового вилучення майна. Процесуальні підстави та порядок застосування вказаного заходу кримінального провадження визначаються ст.ст. 167–169 КПК України. Варто підкреслити, що згідно ст. 214 КПК України його здійснення можливе лише після внесення відомостей до ЄРДР. Виняток складатиме тимчасове вилучення майна здійснене під час законного затримання особи у порядку, визначеному ст. 207 КПК України. Згідно ч. 1 ст. 522

керівник дипломатичного представництва чи консульської установи України має право затримати особу на необхідний строк, але не більше 48 годин і має забезпечити їй доступ до надання правової допомоги [3, ст. 88]. Недотримання положень законодавства виступатиме підставою для оскарження дій уповноваженої особи, і як наслідок, визнання їх незаконними, а одержані докази – недопустимими (пп. 1, 3, 4 ч. 2 ст. 87 КПК України). На наш погляд, деякі проблеми можуть виникнути із реалізацією права затриманого на надання доступу до отримання правової допомоги. Слід зазначити, що в Республіці Таджикистан діє Спілка адвокатів Таджикистану, як незалежне професійне об'єднання, покликане надавати правову допомогу. За змістом ч. 5 ст. 3 Закону Республіки Таджикистан «Про адвокатуру», адвокати іноземних держав не мають права здійснювати адвокатську діяльність на території Республіки Таджикистан, за винятком економічних справ з питань прав іноземної держави, які не містять державної таємниці. Ця адвокатська діяльність здійснюється адвокатами іноземних держав лише після внесення їх до Спеціального реєстру адвокатів іноземних держав, які здійснюють діяльність у Республіці Таджикистан.

П. 2 абз. 1 ч. 2 ст. 520 КПК України наділяє керівників дипломатичних представництв та консульських установ (уповноважених ними службових осіб) на проведення ними слідчих (розшукових) дій у вигляді обшуку житла чи іншого володіння особи і особистого обшуку без ухвали суду, огляду місця вчинення кримінального правопорушення у порядку, передбаченому КПК України.

Підстави та порядок проникнення до житла чи володіння особи та проведення в них обшуку визначаються ст.ст. 233–236 КПК України. Слід підкреслити, що ч. 1 ст. 233 КПК вказується, що ніхто не може проникнути до житла чи іншого володіння особи інакше як за добровільною згодою особи, яка ним володіє або на підставі ухвали слідчого судді (виняток – ч. 3 ст. 233 КПК України, коли слідчий, дізнавач, прокурор до постановлення ухвали слідчого судді можуть увійти до житла чи іншого володіння особи з метою врятування житла чи майна людей, безпосе-

реднього переслідування осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення) [3, ст. 88]. З викладеного впливає висновок, що входження керівниками дипломатичних представництв та консульських установ до житла чи іншого володіння особи, що підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, (уповноважених ними службових осіб) потребує її добровільної згоди. Слід також зазначити, що норми ст.ст. 234–236 КПК України виписані таким чином, що не передбачають будь-яких виключень з того, що ця слідча дія може проводитись якимось іншими процесуальними фігурами крім прокурора та слідчого. З огляду на розвиток сучасної судової практики, проведення обшуку неуповноваженими суб'єктами (не тими, що отримали дозвіл на її здійснення), а, наприклад, оперативним підрозділом, що виконував відповідне доручення слідчого, нерідко призводить до визнання одержаних за ними доказів недопустимими. Окрім того, недотримання процесуальної форми проведення обшуку (відсутність дозволу слідчого судді на його здійснення, навіть коли входження в приміщення відбулося на підставі добровільної згоди особи), нерідко тягне за собою процесуальні наслідки визнання одержаних доказів недопустимими з огляду на порушення кримінальної процесуальної форми проведення відповідної слідчої дії. Викладене вказує на деяку неузгодженість норм ст. 520 КПК України зі змістом положень ст.ст. 233–236 КПК України, що може створити труднощі у застосуванні відповідних норм на практиці. Окрім того, слід мати на увазі, що при провадженні обшуку є обов'язковою участь не менш двох понять (абз. 2 ч. 7 ст. 223 КПК) та повна фіксація слідчої дії за допомогою аудіо- та відеозапису (ч. 10 ст. 236 КПК).

Згідно п. 2 абз. 1 ч. 2 ст. 520 КПК України, під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв та консульських установ, їх керівниками або уповноваженими ними службовими особами може бути проведений особистий обшук особи, що підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення. З урахуванням змісту ст. 520 КПК України та інших норм кримінального процесуального

закону, такий обшук може бути здійсненим під час затримання особи (ст. 208 КПК України), а також в порядку ч. 5 ст. 236 КПК України (обшук осіб, які перебувають в житті та іншому володінні), якщо є підстави вважати, що вони переховують на собі предмети і документи, які мають значення для кримінального провадження).

У випадку виявлення на території дипломатичного представництва або консульської установи факту вчиненого кримінального правопорушення до внесення відомостей до ЄРДР може бути проведеним огляд місця події. До проведення огляду місця події застосовуються правила визначені ст. 237 КПК України. За законодавством республіки Таджикистан (ч. 10 ст. 183 КПК РТ) огляд у приміщеннях, що займаються дипломатичними представництвами, а також у приміщеннях, в яких проживають члени дипломатичних представництв та їх сім'ї, може проводитись лише на прохання або за згодою дипломатичного представника та у його присутності. Згода дипломатичного представника запитується через Міністерство закордонних справ Республіки Таджикистан. При провадженні огляду обов'язково присутність прокурора та представника Міністерства закордонних справ Республіки Таджикистан. За змістом ч. 2 ст. 182 КПК РТ, до порушення кримінальної справи проведення огляду місця події може здійсненим бути лише у невідкладних випадках [4].

Підсумовуючи викладене, зазначаємо, що здійснення навіть окремих процесуальних дій з метою досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території закордонних дипломатичних установ, є достатньо проблематичним. Насамперед, працівники дипломатичного корпусу

можуть не мати навичок проведення відповідних процесуальних дій та обізнаності в способах фіксації їх результатів. Нерідко на спосіб реалізації ними своїх повноважень можуть впливати органи державної влади країни перебування, що створюватиме ситуації потенційного конфлікту та йтиме врозріз з інтересами суб'єкта досудового розслідування. В умовах значної віддаленості від України та в залежності від змісту законодавства країни перебування у затриманої особи можуть виникнути труднощі з реалізацією права на захист від незаконного кримінального переслідування. Не сприятимуть ефективності досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на територіях закордонних дипломатичних установ, й прогалини вітчизняного кримінального процесуального законодавства, яким не унормовано процедуру початку кримінального провадження у таких випадках.

Викладене дає підстави зробити **ВИСНОВКИ**, що з метою ефективного застосування положень кримінального процесуального законодавства України, якими врегламентовано процедуру розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв чи консульських установ, виникає необхідність доведення до дипломатичного корпусу України офіційного роз'яснення МЗС України порядку застосування ст.ст. 519–522 КПК України, з метою уникнення довільного їх тлумачення та неоднорідного використання. Проблеми ведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на територіях ЗДУ, потребують подальшого вивчення з метою напрацювання пропозицій по удосконаленню чинного кримінального процесуального законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 22.01.1993р. (зі змінами, внесеними протоколом до неї від 28.03.1997р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009#Text (доступ 25.08.2023р.).
2. Договір між Україною та Республікою Таджикистан про передачу осіб, засуджених до позбавлення волі, для подальшого відбування покарання, 2004р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/762_022#Text (доступ 25.08.2023р.).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
4. Кримінальний процесуальний кодекс Республіки Таджикистан. <http://ncz.tj/content>

5. Закон України «Про державний кордон України». *Відомості Верховної Ради України*, 1992, № 2. Ст. 5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>
6. Конвенція ООН «Про континентальний шельф» (1958р.). <https://www.un.org › conventions › pdf › conts>
7. Конвенція Ради Європи про захист навколишнього середовища за допомогою кримінального права. <https://regulation.gov.ua/documents/id164532>
8. Науково-практичний коментар до статті 6 Кримінального кодексу України. <https://ips.ligazakon.net/document/КК004506>
9. Віденська конвенція про дипломатичні зносини. <http://kimo.univ.kiev.ua> DKS
10. Закон України Про громадянство України. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 2001. № 13. Ст.65. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>
11. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства». *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 2012, № 19-20. Ст.179. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
12. Закон України «Про дипломатичну службу». *Відомості Верховної Ради* (ВВР). 2018, № 26. Ст.219. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>